

Toelichting Verordening instelling vertrouwenscommissie benoeming, herbenoeming burgemeester 2017

Algemeen

De verordening regelt de werkzaamheden van zowel de vertrouwenscommissie, die de aanbeveling tot benoeming van de burgemeester voorbereidt, de raadscommissie, die de functioneringsgesprekken met de burgemeester houdt en de raadscommissie, die de aanbeveling tot herbenoeming van de burgemeester voorbereidt. Deze drie onderwerpen – benoeming en herbenoeming van en functioneringsgesprekken met de burgemeester – horen bij elkaar. Dat wordt in deze verordening tot uitdrukking gebracht.

Artikel 61 van de Gemeentewet schrijft voor dat de gemeenteraad bij de benoemingsprocedure voor de burgemeester een vertrouwenscommissie instelt. De bevoegdheid om een (raads-) commissie in te stellen voor de herbenoemingsprocedure en de functioneringsgesprekken is gebaseerd op artikel 84 van de Gemeentewet.

Artikelsgewijs

Artikel 2 Samenstelling commissie

De samenstelling van de commissie kan per taak – benoeming, functioneringsgesprekken en herbenoeming – variëren. In deze verordening is er voor gekozen om de commissies voor alle drie taken op dezelfde wijze samen te stellen. De commissie bestaat uit één lid van elke in de raad vertegenwoordigde fracties, waarbij het voor de hand ligt hier de fractievoorzitters voor aan te wijzen.

Het gegeven dat de commissie uit raadsleden bestaat, brengt mee dat het lidmaatschap van de commissie eindigt bij beëindiging van het raadslidmaatschap. Bij tijdelijke beëindiging van het raadslidmaatschap, bijvoorbeeld bij tijdelijke vervanging wegens ziekte, kan het commissielidmaatschap herleven zodra het raadslidmaatschap herleeft, tenzij de betrokkene in de commissie inmiddels blijvend is vervangen door een ander raadslid.

De bepaling om geen plaatsvervangende leden aan te wijzen, is opgenomen om te voorkomen dat de commissie een 'duiventil' wordt. Indien één van de leden van de commissie blijvend uitvalt, kan er wel blijvende vervanging plaatsvinden.

Artikel 4 Adviseur

Het is aan te raden een wethouder als adviseur aan de vertrouwenscommissie toe te voegen in verband met de vaardigheden en kwaliteiten die de burgemeester nodig heeft bij uitvoering van het dagelijks bestuur. Ook bij het opstellen van de uiteindelijke aanbeveling voor herbenoeming ligt het voor de hand dat het gevoel van de wethouders over het functioneren van de burgemeester wordt meegewogen. Over het al dan niet toevoegen van een adviseur aan de vertrouwenscommissie neemt de gemeenteraad bij de instelling van de commissie een beslissing.

De gemeentesecretaris en de raadsgriffier kunnen geen formele adviespositie krijgen in de commissie die de aanbeveling voor (her-)benoeming voorbereidt. Zij hebben een bijzondere functie als ondersteuner van het college respectievelijk de gemeenteraad. Het college benoemt de

gemeentesecretaris en de gemeenteraad benoemt de raadsgriffier. In deze relatie past formeel niet dat de gemeentesecretaris respectievelijk de raadsgriffier adviseert over de (her)benoeming van de voorzitter van het college respectievelijk van de gemeenteraad, de burgemeester.

Artikel 5 Geheimhouding

De geheimhoudingsplicht vloeit rechtstreeks voort uit artikel 61c van de Gemeentewet. Het is daarom strikt genomen overbodig om de geheimhoudingsplicht in een verordening op te nemen en daarop bij de start van elke vergadering uitdrukkelijk te laten wijzen. Omdat de praktijk overal uitwijst dat de geheimhoudingsplicht niet vaak genoeg kan worden benadrukt, is zij toch expliciet in deze verordening opgenomen. De geheimhoudingsplicht geldt voor de leden van de commissie, de adviseur en de ambtelijke bijstand. Elk overleg met niet-leden van de vertrouwenscommissie – en dus ook met de overige raadsleden en eventuele oud-leden van de vertrouwenscommissie – is uitgesloten, op straffe van schending van het ambtsgeheim (artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht). De geheimhoudingsplicht blijft ook na ontbinding van de commissie van kracht. Omdat de zorg voor de geheimhouding primair bij de gemeenteraad berust, kan het zijn dat de gemeente in voorkomende gevallen zelf het initiatief neemt tot aangifte van schending van de geheimhouding. Doel van de geheimhouding is te voorkomen dat sollicitanten (imago)schade oplopen.

Artikel 6 Vergaderingen

Als er geen spoed bij is, ligt een ruimere termijn voor uitnodiging, bijvoorbeeld een week, voor de hand.

Artikel 7 Contactpersoon bij de benoemings- en herbenoemingsprocedure

Het eerste lid doet vanzelfsprekend niets af aan de geheimhoudingsplicht. De geheimhouding dient zeer strikt in acht te worden genomen.

Artikel 8 Bijzondere bepalingen over de benoemingsprocedure

De gemeenteraad stelt het profiel vast en stelt de vertrouwenscommissie in, die namens de gemeenteraad de selectie doet. De vertrouwenscommissie verneemt van de commissaris van de Koning de namen van de kandidaten en gaat met hen de diepte in. De vertrouwenscommissie sluit het selectieproces af met een verslag van bevindingen en een onderbouwde conceptaanbeveling. De gemeenteraad stelt op basis daarvan de uiteindelijke aanbeveling vast. Het advies van de vertrouwenscommissie is derhalve het kader voor de besluitvorming door de gemeenteraad. De vertrouwenscommissie is immers een wettelijk onderdeel van de benoemingsprocedure.

De aanbeveling omvat in beginsel twee personen. De aanbeveling is uitsluitend openbaar voor zover het de eerste kandidaat op de aanbeveling betreft. De gemeenteraad stuurt de aanbeveling binnen vier maanden na openstelling van de vacature aan de minister van BZK. Deze volgt in zijn voordracht in beginsel de aanbeveling van de gemeenteraad, met inbegrip van de daarop gehanteerde volgorde, tenzij zwaarwegende gronden aanleiding tot afwijking geven.

Artikel 9 Bijzondere bepalingen over de functioneringsgesprekken

Een functioneringsgesprek is in de eerste plaats een instrument binnen de relatie tussen de gemeenteraad en de burgemeester. Het burgemeestersambt ontwikkelt zich steeds meer tot een

politieke functie en de burgemeester ligt steeds vaker onder vuur. Aanbevelingen tot niet-herbenoeming brengen grote bestuurlijke en persoonlijke schade mee en dit dient zo veel mogelijk te worden voorkomen. Het is daarom van belang dat de gemeenteraad en de burgemeester periodiek stilstaan bij elkaars functioneren. Ook kunnen zo op een vast moment verwachtingen over en weer worden uitgesproken en kan zonedig worden bijgestuurd. Wederzijdse afspraken en wensen worden verankerd in een verslag en kunnen zodoende worden gevolgd. De profielschets veroudert in de loop van de ambtsperiode door ontwikkelingen in de gemeente en de eisen die deze stellen aan het functioneren van de burgemeester. Functioneringsgesprekken zijn onderdeel van een zorgvuldig personeelsbeleid. De gemeenteraad kan aldus bij herbenoeming terugvallen op een goed en geobjectiveerd beoordelingskader. In het laatste functioneringsgesprek voor de start van de herbenoemingsprocedure moet duidelijk worden gecommuniceerd of er op dat moment obstakels voor herbenoeming zijn. Indien dit het geval is, is het gewenst contact op te nemen met de commissaris van de Koning. Om deze reden is het ook van belang dat verslagen van functioneringsgesprekken aan hem ter beschikking worden gesteld.

Het functioneringsgesprek dient tenminste één keer per twee jaar plaats te vinden. Om het jaar vindt er dus een uitgebreide gespreksronde plaats. In het tussenliggende jaar kan, als alles goed loopt, elkaar kort de spiegel worden voorgehouden. Dit ook om de belasting voor de direct betrokkenen laag te houden. Als het echter minder goed gaat, kan jaarlijks een functioneringsgesprek plaatsvinden.

Een functioneringsgesprek wordt gestart op initiatief van de raadsgriffier. Aan het functioneringsgesprek zijn geen vormvereisten verbonden. Een goed functioneringsgesprek valt of staat met een goede voorbereiding. In de voorbereiding kan worden gesproken met één of meer leden van het college, een samenwerkingspartner op het gebied van OOV, de gemeentesecretaris en de raadsgriffier. Van al deze gesprekken worden verslagen gemaakt. Die verslagen vormen de basis voor het gesprek. Het verdient aanbeveling de kring van geraadpleegden niet groter te maken dan hier aangegeven.

Het is van belang in en buiten het gesprek kritiek te organiseren en ook daadwerkelijk te geven, zelfs als dat niet in de traditie ligt. De praktijk leert overal dat te laat – of niet – gegeven kritiek tot grote problemen kan leiden in de onderlinge samenwerking en uiteindelijk ook bij de herbenoemingsprocedure.

Artikel 10 Bijzondere bepalingen over de herbenoemingsprocedure

Artikel 61a van de Gemeentewet geeft een aantal regels met betrekking tot de herbenoeming van de burgemeester. Als de burgemeester heeft aangegeven voor herbenoeming in aanmerking te willen komen, wordt de herbenoemingsprocedure gestart. Niet kan worden volstaan met het eenvoudigweg laten aflopen van de ambtstermijn van de burgemeester.

Mocht een door de burgemeester gewenste herbenoeming op obstakels stuiten, dan dient de kabinetschef van de commissaris van de Koning geraadpleegd te worden. Deze heeft ervaring met de juridische mogelijkheden en onmogelijkheden in een dergelijke situatie en legt zo nodig contact met het ministerie van BZK. De praktijk leert dat de bestuurlijke schade, die een aanbeveling tot niet-herbenoeming voor alle betrokkenen met zich meebrengt, vaak kan worden beperkt.

Bij het begin van de procedure overlegt de gemeenteraad met de commissaris van de Koning over het voorgaande en verder gewenste functioneren van de burgemeester in het licht van de komende herbenoemingsprocedure.

De gemeenteraad stelt de commissie in, die de aanbeveling voorbereidt. De commissie vormt zich, mede op basis van de verslagen van de functioneringsgesprekken, een oordeel over het functioneren van de burgemeester. In de herbenoemingsprocedure gaat het echter niet alleen om een terugblik. Het gaat ook over de vraag of er wensen zijn ten aanzien van het functioneren van de burgemeester in de nieuwe ambtstermijn, zowel inhoudelijk als voor de samenwerkingsrelaties die hij onderhoudt of bevordert. De commissie bespreekt haar bevindingen met de burgemeester voordat zij het verslag, vergezeld van een conceptaanbeveling, aan de gemeenteraad uitbrengt. De gemeenteraad stelt de uiteindelijke aanbeveling vast. De aanbeveling van de gemeenteraad is openbaar. De minister van BZK volgt in zijn voordracht aan de Koning in beginsel de aanbeveling van de gemeenteraad, tenzij gronden ontleend aan het advies van de commissaris van de Koning dan wel andere zwaarwegende gronden aanleiding tot afwijking geven.

Artikel 11 Verslag

Het is van belang dat het verslag van bevindingen met betrekking tot de benoeming en herbenoeming voldoende onderbouwing bevat van de visie van de commissie, nu de gemeenteraad op basis van het verslag van bevindingen besluit over de aanbeveling.

In de BZK-circulaire zijn de volgende voorbeelden van een mogelijke opbouw van het verslag van bevindingen opgenomen:

Bij benoeming

1. Proces. In een inleiding wordt vermeld hoe de vacature is ontstaan. Er wordt informatie gegeven over de samenstelling van de vertrouwenscommissie en (belangrijke eisen uit) de profielschets en hoe die te lezen is in het licht van het in de profielschetsvergadering verhandelde. Na informatie over de openstelling van de vacature en procedurele informatie over de ontvangst van de selectie van kandidaten van de commissaris van de Koning kan dit onderdeel worden afgesloten met procedurele informatie over de opzet van de selectiegesprekken en eventuele assessments. Dit onderdeel bevat dus uitsluitend procedurele informatie.
2. Bevindingen. In het verslag worden chronologisch de inhoud en het verloop van alle beraadslagingen in, en gesprekken door, de commissie verwerkt. De bevindingen met betrekking tot de afzonderlijke kandidaten kunnen desgewenst geanonimiseerd worden gepresenteerd. De kandidaten worden dan bijvoorbeeld aangeduid door letters. De namen van de kandidaten die op de conceptaanbeveling staan, worden vanzelfsprekend wel genoemd. Zij worden uitgebreider besproken. Afgesloten wordt met een advies over welke twee kandidaten in welke volgorde op de aanbeveling zouden moeten staan. Deze conclusie wordt onderbouwd en aangegeven wordt of de commissie unaniem is in dit voorstel. Indien kandidaten zich gedurende de procedure terugtrekken, wordt de reden daarvan in het verslag vermeld.
3. Het verslag wordt ondertekend door de voorzitter en secretaris van de commissie.

Bij herbenoeming

1. Proces. Na een inleiding volgt procedurele informatie over de samenstelling van de raadscommissie, die de aanbeveling heeft voorbereid, en over de functioneringsgesprekken (frequentie, gesprekspartners) die gedurende de ambtstermijn met de burgemeester zijn gehouden.
2. Dan volgt chronologisch inhoudelijke informatie over de werkzaamheden van de commissie en over de inhoud van de met informanten en de burgemeester gevoerde gesprekken. Ook de aard en inhoud van eventuele tussentijdse contacten met de commissaris van de Koning worden vermeld.
3. Bevindingen. In het verslag worden kort de inhoud en het verloop van alle beraadslagingen in, en gesprekken door, de commissie verwerkt. Bevindingen met betrekking tot het functioneren van de burgemeester kunnen bijvoorbeeld worden geordend naar criteria uit de profielschets en afspraken uit functioneringsgesprekken. Afgesloten wordt met een conclusie.
4. Het verslag wordt ondertekend door de voorzitter en secretaris van de commissie.

Verslag bij functioneringsgesprekken

In het verslag van het functioneringsgesprek staan tijd, plaats en rol van de aanwezigen bij het gesprek. Het verslag geeft een duidelijk en feitelijk beeld van het besprokene. Het kan bondig en beknopt, ook puntsgewijs. Wel is van belang dat het verslag een goed beeld geeft van het gesprek en de gemaakte afspraken, zodat de overige raadsleden en de commissaris van de Koning zich een goed beeld daarvan kunnen vormen.

Artikel 13

De commissie wordt op grond van artikel 13 na afronding van de raadsperiode ontbonden. Er hoeft niet steeds een nieuwe verordening te worden vastgesteld en ook geen nieuwe commissie te worden samengesteld. Op deze wijze kan de betreffende commissie tijdens de raadsperiode ook de periodieke functioneringsgesprekken met de burgemeester voeren.

Opmerking: In het landelijke rechtspositiebesluit raads- en commissieleden staat wat dit betreft het volgende:

Artikel 4a

- 1 Aan een lid van de raad dat lid is van de vertrouwenscommissie, bedoeld in [artikel 61, derde lid, van de Gemeentewet](#), ..., wordt voor de duur van het lidmaatschap van de commissie dan wel de duur van de activiteiten per jaar ten laste van de gemeente een toelage verleend van 5% van de vergoeding voor de werkzaamheden op jaarbasis.
- 2 Voor de toepassing van het eerste lid stelt de burgemeester de duur van het lidmaatschap van de commissie dan wel de duur van de activiteiten vast.

Het is niet de bedoeling en past ook niet bij de mate waarin de werklast over een raadsperiode verdeeld is om de betreffende raadsleden dan gedurende de volle vier jaar een dergelijke extra vergoeding toe te kennen. Het tweede artikel biedt de mogelijkheid om de periode nader in te kaderen.

Artikel 14 Archivering

De Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995 maken geen onderscheid naar de vorm van bescheiden en zijn dus zowel op papieren als op digitale bescheiden van toepassing. Ingeval er sprake is van digitale bestanden en bij de door de gemeente aangewezen archiefbewaarplaats de mogelijkheid bestaat tot digitale opslag, dienen de daarvoor geldende regels te worden gevolgd en moet op overeenkomstige wijze de geheimhouding van de betrokken bescheiden worden gegarandeerd.

Artikel 16 Inwerkingtreding

De Verordening op de vertrouwenscommissie gemeente Gennepe ...?? hoeft niet te worden ingetrokken, aangezien hierin is bepaald dat deze vervalt wanneer in de vacature is voorzien.